

Ulf Stark *Mijn vriend de sjeik*

Toelichting voor de docent(e)

Groep 4 t/m 6

NB: Niet alle kinderen in groep 4 zullen dit boek zelfstandig kunnen lezen; voorlezen verdient hier dus de voorkeur.

Lesduur: 30 minuten

Lesdoel: • leesbevordering
• de kinderen worden zich bewust van de stijl waarin een tekst geschreven is

A Introductie

U laat het boek zien en vertelt iets over de schrijver. Laat de titel lezen en vraag de kinderen te vertellen wat een sjeik is en hoe die eruitziet. Lees de tekst op de achterkant van het boek voor. Leg de woorden *hypnose*, *trance* en *jaloerieën* uit.

Daarna leest u fragment 1 voor: bladzijde 18 'Zo, snotjochies', zegt hij (=Lasse)... t/m bladzijde 23 'Maar eerst koop je voor ons allemaal een Mars.'

Daarna deelt u het kopieerblad uit.

B Uitvoering

De kinderen maken in tweetallen de opdrachten van het kopieerblad. Na afloop bespreekt u de antwoorden op de eerste opdracht.

C Afronding

Laat de kinderen de zelf bedachte tekstjes uit opdracht 3 van het kopieerblad voorlezen. De andere kinderen raden door goed te luisteren of er boze, verdrietige, spannende of vrolijke woorden worden gebruikt. Eventueel schrijft u enkele zinnen op het bord en laat ze – in tweetallen – veranderen. Wat is de vrolijkste, de verdrietigste en spannendste zin die de kinderen door woorden toe te voegen kunnen maken?

Bijvoorbeeld:

- *De sjeik komt bij Ulf op bezoek.*
- *De vreselijk gevaarlijke sjeik die al drie jaar in de gevangenis heeft gezeten, komt bij het kleine blonde Zweedse jongetje Ulf op bezoek.*
- *De grappige sjeik komt op zijn zilveren step bij het jarige jongetje Ulf op verjaardagsbezoek.*

Wanneer u meer tijd aan het boek wilt besteden kunt u gebruikmaken van de keuzeverwerking. Die kunt u direct aan de les koppelen of op een andere moment in de week laten terugkomen.

D Keuzeverwerking

In het verhaal komt er bij Ulf een echte sjeik op bezoek.

- 1 Laat de kinderen een tekening maken van de sjeik.

- 2 In het boek zegt de sjeik dat Ulf een wens mag doen, omdat hij hem (de sjeik) ‘een moment van opperste spanning heeft bezorgd’ (bladzijde 104).
Wat zouden de kinderen wensen als zij een wens mochten doen?
Laat de kinderen hun antwoord motiveren met woorden die sfeer uitdrukken, zoals ze in de les geoefend hebben.

Andere boeken over school

Thea Beckman, *Wonderkinderen*
Aidan Chambers, *Tirannen*
Henk Hokke, *Maar zijn ogen lachen niet*
Harm de Jonge, *Het Peergeheim*
Anke Kranendonk, *Ik word nooit normaal*
Guus Kuijer, *De tranen knallen uit mijn kop*
Guus Kuijer, *Op je kop in de prullenbak*
Moni Nilsson-Brännström, *Tsatsiki*
Bjarne Reuter, *De wereld van Buster*
Nanda Roep, *Wil jij met mij?*
Carry Slee, *Geklutste geheimen met strafwerk toe*
Carry Slee, *Verdriet met mayonaise*
Carry Slee, *Confetti conflict*
Ulf Stark, *Doldwazen en druiloren*
Karlijn Sotffel, *Juffrouw Drie-Erwetjes*
Toon Tellegen, *Juffrouw Kachel*
Jacques Vriens, *Die rotschool met die fijne klas*
Jacques Vriens, *Het achtste groepje tegen het soepje*
Jacques Vriens, *En de groeten van groep acht*
Anke de Vries, *Blauwe plekken*
Anke de Vries, *Kladwerk*

Over Ulf Stark

Ulf Stark werd in 1944 in Stockholm (Zweden) geboren. Op school was hij heel slecht in schrijven. ‘Ik haalde altijd onvoldoendes voor mijn opstellen en dan zeiden mijn leraren hoofdschuddend: “Dat wordt nooit wat!”’

Toen Ulf Stark in de puberteit kwam, begon hij over zichzelf na te denken. Hij kreeg puistjes, vond zichzelf vreselijk lelijk en herkende zichzelf niet meer. Schrijven was voor hem een manier om erachter te komen wie hij eigenlijk was. Hij begon zijn carrière als schrijver met drie gedichtenbundels voor volwassenen, maar echt bekend werd hij pas met zijn jeugdboek *Doldwazen en druiloren*, waarvoor hij onder meer een Zilveren Griffel kreeg. Hij schreef het boek naar aanleiding van een wedstrijd die was uitgeschreven door een uitgeverij. Er werd een spannend, fantasierijk en onderhoudend boek gevraagd en Ulf Stark won de prijs. Het was precies het boek dat hij wilde schrijven, want volgens hem waren er

al genoeg nette, keurige, en ‘gezellige’ boeken voor jongeren. *Doldwazen en druiloren* is een vrolijk boek vol actie, spanning en dwaze gebeurtenissen. Simone ontdekt dat een doldaas bestaan veel en veel leuker is dan een saai druiloorleven. Over zijn eigen jeugd schreef Stark *De wondergympen* en *Mijn vriend de sjeik*. Daarnaast heeft hij een aantal van zijn boeken tot filmscripts bewerkt.

Boeken van Ulf Stark

Doldwazen en druiloren (1985)

Zilveren Griffel 1986

Als de beren dansen (1987)

De wondergympen (1992)

King (1997)

Mijn vriend de sjeik (1997)

Kopieerblad

Ulf Stark

Mijn vriend de sjeik

Maak de volgende opdrachten.

- 1 Lasse pest Ulf en zijn vriendjes.
 - Waarom zou Lasse dat doen?
 - Wat zou jij doen als je gepest werd?
- 2 Percy is een vriend van Ulf. Hij moet verhuizen. Dat vindt hij heel erg. Onderstreep in het volgende tekstje de woorden waaraan je kunt merken dat Percy het erg vindt.

Percy komt stilletjes de klas in. Om zijn ogen zitten donkere kringen. Hij sjokt naar zijn plaats en laat zijn tas met een klap op de grond vallen. 'Heb je niet goed geslapen?' vraagt Ulf. Dan snift Percy verdrietig dat hij moet verhuizen. In zijn ogen glinsteren tranen. 'Ik wil hier niet weg!' roept hij boos.

- 3 Verzamel hieronder nu zelf vrolijke, verdrietige, spannende en boze woorden.

vrolijke woorden

boze woorden

verdrietige woorden

spannende woorden

Kopieerblad – vervolg

Schrijf nu de volgende zinnen over maar zet er extra vrolijke, boze, spannende of verdrietige woorden in. Je mag ook zelf een tekstje bedenken.

Een voorbeeld:

- *Ulf moet iedere dag afwassen.*
- *Die zielige Ulf moet iedere, iedere dag die verschrikkelijke grote stinkende vaat afwassen.*

Nu jij!

- 1 De juffrouw deelt het proefwerk uit.
- 2 Percy loopt de klas uit.
- 3 Ulf loopt achter Percy aan.
- 4 De kinderen lopen de straat in naar de winkel.

De fragmenten

Fragment 1 - Mijn vriend de sjeik

‘Zo, snotjochies,’ zegt hij, als hij naar hen toe is gelopen. ‘Ik wist wel dat jullie zouden komen.’

‘Ja, we wilden je graag ontmoeten,’ antwoordt Ulf.

Lasse kijkt om zich heen, omdat hij denkt dat ze een volwassene bij zich hebben. Hij denkt dat ze hem voor de gek houden. En hij haat het wanneer hij voor de gek wordt gehouden.

‘O ja? En waarom dan wel?’ vraagt hij, terwijl hij zijn ogen dichtknijpt.

‘Omdat ik je ga hypnotiseren,’ antwoordt Ulf.

‘Dat ga je helemaal niet,’ zegt Lasse. ‘Ik wil broodjes. Nu! Kom mee, dan gaan we naar de bakker.’

Hij slaat kletsend met de bokshandschoen tegen zijn buik om te laten zien hoe hongerig hij is: plaf, plaf. Net zo’n geluid als wanneer je door de modder stapt met laarzen aan.

‘Je durft zeker niet?’ veronderstelt Percy.

‘Dat wilde ik nou ook net zeggen,’ zegt Klas-Göran.

Lasses wangen worden rood. Want als er iets is waar hij niet tegen kan, dan is het wel dat iemand zegt dat hij iets niet durft. Dan is hij werkelijk tot alles in staat. Hij heeft zelfs een keer een half uur lang zonder broek boven op een mierenhoop gezeten.

‘Dat durf ik wél,’ zegt hij. ‘Maar Ulf zegt maar wat. En ik haat het wanneer ik voor de gek gehouden word. Hij kán het niet eens! En als hij het niet kan, dan zal hij eens wat beleven!’

Dus loopt hij met hen mee naar de achtertuin van Björne, want volgens Ulf is dat de beste plek om te hypnotiseren. Er staat een leeg konijnenhok van voor de oorlog, en verder een schommel en een dennenboom. En onder die dennenboom ligt een composthoop van bladeren, gras en huishoudafval.

Ulf wijst naar de den. Hij wijst een tak aan die nogal hoog is.

‘Klim daar maar op,’ zegt hij. ‘En ga dan ondersteboven hangen.’

‘Waarom?’ vraagt Lasse.

‘Omdat je hoofd altijd lager moet zijn dan je lichaam, wanneer je wordt gehypnotiseerd,’ antwoordt Ulf. ‘Dat weet toch iedereen.’

Lasse klimt op de composthoop. En daarna klimt hij in de boom.

‘Ben je zover?’ roept Ulf na een tijdje.

‘Ja!’ brult Lasse. ‘Begin nou eens, verdorie!’

Fragment 2 - Mijn vriend de sjeik

Ulf haalt het gouden horloge uit zijn broekzak. Er zit een gouden ketting aan, waarmee je het aan je vest kunt vastmaken. Hij laat het horloge aan de ketting heen en weer slingeren.

‘Zie je dit horloge?’ roept Ulf. ‘Daar moet je de hele tijd naar blijven kijken. Je mag het geen seconde uit het oog verliezen.’

Het gouden horloge schittert in de late middagzon. Vonken spatten ervan af. En Lasse kan zijn blik er niet van afhouden.

‘Je voelt je steeds vermoeider en vermoeider worden,’ mompelt Ulf met de eentonige, slaapverwekkende stem die hij op de wc heeft geoefend. ‘En je lichaam wordt zwaarder en zwaar-

der. Je hoofd wordt zwaar. Je benen worden zwaar. Je maag wordt verschrikkelijk zwaar. Je hele lichaam ontspant zich meer en meer. Maar intussen blijf je steeds langzaam en diep ademhalen.'

Ze kunnen hem boven hun hoofden horen hijgen.

'Ik tel tot twintig,' gaat Ulf onverstoord verder. 'En wanneer ik bij twintig ben, zul je in een diepe, verkwikkende slaap vallen.'

Lasse valt al bij achttien.

Hij belandt midden in de composthoop. Daar ligt hij dan, half begraven onder koYedik en oude aardappelschillen. Percy, Klas-Göran en UVe Rickberg lopen voorzichtig naar hem toe om te kijken. En Ulf bergt zijn vaders horloge weer op in zijn broekzak.

'Verdorie zeg, dat was goed,' zegt Klas-Göran. 'Je lijkt die vent van de tv wel.'

'Nou,' zegt Percy. 'Waar heb je dat in hemelsnaam geleerd?'

'Ik heb het in een boek gelezen,' antwoordt Ulf.

Hij buigt zich over Lasse heen. Hij hoort hem ademen. En na een tijdje ziet hij dat Lasses ene ooglid begint te trillen.

'Kun je hem ook wakker maken?' vraagt UVe Rickberg zich af.

'Ik denk van wel,' antwoordt Ulf.

'je kunt nu wakker worden!' schreeuwt hij.

Lasse schiet overeind. Hij grijpt naar zijn hoofd en kijkt naar de schommel, die heen en weer beweegt in de wind.

'Hoe ben ik hierin terechtgekomen?' vraagt hij. 'Wat is er gebeurd?'

'Je bent alleen maar in slaap gevallen,' antwoordt Ulf. 'Je bent in een diepe slaap gevallen, precies zoals ik had voorspeld. Je voelt je zeker wat licht in je hoofd, hè?'

'Ja. Mijn god, alles tolt helemaal,' zegt Lasse.

'Dat weet ik,' zegt Ulf. 'Dat gebeurt wel vaker na een hypnose. Nu weet je dat ik je niet voor de gek heb gehouden. En wat er gebeurt, wanneer je weer probeert te vechten.'

'Ja,' zegt Lasse.

'Je kunt gaan,' zegt Ulf.

'Ja,' zegt Percy. 'Maar eerst koop je voor ons allemaal een Mars.'